

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébként pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnyelvet felvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

Végére jutandván e' hónappal a' félév, bizodalmas tisztelettel vagyunk figyelmeztetni bátrak a' két testvér hazai olvasó közönséget, hogy kik kettős lapunknak eddig munkaosztályosi és levelezői mellett jeles több közredolgozó által becsesbitendő s julius elejétől kezdettől veendő 2dik félvéli folyamára, Medárdvásárkor fel nem küldék az előfizetést, — azt gyors- vagy szorgalomkocsin, vagy más biztos alkalom által hozzánk (uri- utca 453. sz. Trattner-Károlyi ház 1ső emelet) méltóztassanak intézni — ezek hiányában pedig a' lakásukhoz legközelebb eső posta-hivatalnál rendelkezni. Kettős lapunk félvéli ára marad az előbbi, t. i. Budapesten borítékosan s házhoz küldve — ugyszinte postán is 6 pfrint; borítékalanul pedig szinte házhoz küldve 5 pfrint. A' cs. kir. örökös tartományokba valamint külföldre járatandó példányok iránti megrendelés csupán a' bécsi cs. kir. főpostahivatalnál történhetik meg.

A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Előléptetés; a' dolgozó néposztály II; egy szó a' Tiszáról; Pest és Bács megyék közgyűlései; árvamegyei gyűlések; a' szabolesi közgyűléshez pótlékul; egy kis közbeszólás Somogyból; a' kisdudovó intézeteket terjesztő egyesület; jelentés az iparműkiállításról, budapesti napló)

Anglia. (Felsőházi viták a' gabnabillit illetőleg; az újszülött hercegnő; Constantin nagyherceg Angliában; elegy.)

Olaszország. (Az új pápa megválasztva; szertartások a' pápa-választásnál.)

Elegy.

Ertesítő; dunavizálás.

Magyar- és Erdélyország.

A' nmlgu magy. kir. udv. kamra a' kobolopojáni kir. vasműgyéni megüült helyettesi állomásra H r o b o n y i Adolf diósgyőri kir. vámügyi ellenőrt alkalmazta.

A' dolgozó néposztály II. Magára a' kivitelre térvén át, előbbi számunkban nevezett francia emberbarát javaslatát következőleg adja: A' levonások bizonyossága elérnének a' munkáskönyv által. Semmi mesternek nem szabadna munkást felfogadni, hanem ha ily munkáskönyvvel bírand, mellynek haszna oly nagy fogna lenni, miszerint jótéteményül fogna tekintetni.

E' könyvecskében, mellyet a' közhatóság adna ki, meglenne a' szükséges szám, a' munkásnak neve és születése. A' mester pontosan bejegyezné minden három hónap után a' munkanapokat, miket a' könyvecske tulajdonosa akár napszámában, akár szakmányban nála töltött.

A' beszédő pedig e' könyvecskében nyugtatványozná a' levonásokat, miknek a' beírott napok számához kellene mindig szerinteze lenniök. Betegség idejében a' munkás orvosilag fogna bizonyíttatni könyvecskéjében a' betegkedés, és e' miatti munkaszünet napjait.

A' mester, ki munkást fogadna a' nélkül, hogy ennek könyvecskéje rendén volna, a' dolgoztalan időre megfizetné a' levonásokat. E' könyvecskének párja mindig a' beszédőnél maradna, ki azt majd az igazgatáshoz küldené.

E' könyvecske fogna e' szerint lenni a' munkás szerencséje, biztosítéka, nyugalma, nélküle semmi munka, semmi segély, semmi nyugtá. Nyugtá be a' beírott munka napjainak összes számához fogna alkalmaztatni. A' katonaságnál töltött napok szinte munkanapokul vétetnének. Így a' munkás ember jutalmát látna munkásságának akár ideiglenes segélyekben, akár állandó nyugdíjban.

A' segélyösszegek meghatározása oly testületektől függhetne, mellyeknek 30 tagja egy harmadban magok a' munkások közül, a' többi két harmadban pedig az iparosok s egyéb rendüekből választathatnék.

Eddig terjed a' terv, melly népezeket lenne boldogítandó, ha a' nemzet törvényhozási figyelmét ezen osztályra is fordítani kegyeskednék.

Nekünk e' terv általnyossága ellen semmi észrevételünk sincs, sőt azt, tekintve azon alapos elveket, mellyekre építetett, s az előnyöket, mellyek abból a' szegény néposztályra minden nagyobb s érezhetőbb erőkődés nélkül kiadandóknak ígérkeznek, kiváltképen czélszerűnek is tartjuk; két megjegyzést azonban — részletesen véve a' kérdést, nem mellőzhetünk. Az javasoltatik: hogy a' mester minden három hónap után jegyezné be a' munkáskönyvecskébe azon munkanapokat, miket a' könyvecske tulajdonosa akár napszámában, akár szakmányban nála töltött. Meglehet — a' gondolat alapját nem fogók föl eredeti értelmében, s azért csak akép szólunk hozzá, a' mint t. i. értelmezhető az. Mi sokkal czélszerűbbnek tartanók, ha e' bejegyzéseknél is megtartatnék ama szokás, mi jelenleg dolgozó tömegeinknél életben van, minden szombat este t. i. a' hét folyamán bevégzett napszámok ki szoktak fizettetni, az ilyen fizetéseket munkás osztályink a' nélkül sem huzhatják tovább, sőt néhol az ilyen fizetések kétszer történnek hetenként, s más-hol mindennap; tervezett két krajczáros levonások — természetesen — ilyenkor tudatának be, s az ilyen betudások — mindkét oldalról megnyugvás okáért — ezen fi-

zetési alkalmakkor foganasítottatnának legbiztosabban. Ez egyébként nem oly lényeges; nevezetesnek s figyelemre méltóbbnak tartjuk a' másikat.

A' terv t. i. javasolja: hogy semmi m e s t e r n e k nem szabad munkást felfogadni, hanem ha munkáskönyvvel bírand 'stb. Minthogy ezen pontban, s utána a' többiben is ott, hol munkást fogadókról van szó, csak egyszerűleg mester értetik, azt kelle következtetnünk, hogy ezen terv szerinti segélytárral ismét csak azokról lenne gondoskodva, kik vagy valamely czéh emberei, vagy oly tulajdonosnál kötétek le magukat dolgozás végett, ki egy vagy más tesületbeli tag; melly felfogás ha való lenne, akkor sok ezer szegény emberen segítve volna; de még több ezer kifejejtetnék a' jótékonyaság malasztinak osztályosiból. Kiváltképe nagyobb városokban nagy azok száma, kik nem valamely bizonyos s czélhoz kötött napszámhoz alkalmazkodnak, hanem e' téren sperativumokhoz csatlakoznak. Így például Budapesten sok ember van, kik teherszállítás, favágás, futkozás, szemét- s hulladék-keresés által tengnek; ezek — meglehet félnapig is elcsorognak, míg egy vagy más helyütt munkához szólíttatnak, melly gyakran nem áll többül, mint egyik utcából a' másikba tolni valamely terhet, podgyászt 'stb. Avagy — ha az ilyen napszámoknak van könyve, ki írja a' napszám részlegét abba, ki tegye a' levonásokat, ki a' beszédéseket? S mivel a' terv — igen helyesen azt is kívánja, hogy senki a' mesternek közül ne éljen oly munkás munkájával, ki az irt munkáskönyvvel nem bír, vajjon hogyan fog ezen szabály az ilyen függő napszámoknál alkalmaztatni? hogy a' czél elvőtve ne legyen. Mert a' dolgozó néposztály érdekéről, jövőjének biztosításáról levén szó, azok sorából segélyintézet alapításakor a' függő napszámokot nem hagyhatjuk ki, minthogy ezt cselekedvén, nem tennénk mást, mint elvőgnánk középünk hozzászóló annyit, mennyi kis újunk hason nagyságához kívántatik.

Szerintünk e' tekintetben egy jól rendezett rendőrség leginkább megfelelné a' kívánatnak; hiszen a' gőzhajók felés lerakodásaiknál már is látható az ilyen napszámok sűvegein számjegyek; melly számjegy ismételő jele egyszerűen azon szabadítéknak, miszerint az annak hiányával bíró nem férkezhetik a' hajóhoz; egyttal hibaelkövetés esetében e' számjegy biztosítéka a' név és személynek; ezen szokás kiterjeszhető lenne minden ilyen foglalkozásu munkásra, s ki azt sűvegén nem láttatná, tiltva lenne annak munkára használtatása. E' kis változás nem nagy reformatori fáradságot kívánna; de mi a' beírását, betudást, beszámítást s beszédést illeti, már az ezen osztály irányában több fáradsággal jár; egyszerűen ide sorozzuk még a' bér- és tehervontató kocsisokat, mert ha nem is mind, de nagy része ezeknek is öregebb s gyámoltalanabb napjaikban nehéz terhei szoktak lenni a' statusnak.

Az utas leszáll a' gőzhajó- vagy kocsirol; pogyászának talyigát, személyének bérkocsit rendel. Ha a' kialakított bért az azt megszolgáló napszámok kezeibe fizeti, ez esetben természetesen sem fogja teljesíteni azt, mit a' segélytár szabályai saját jólléte érdekében parancsolnak, nem mintha az erényes becsületesség hiányzanék ezen egyedeknél, hanem mivel arra részint eléggé el nem készítvék, részint pedig a' gyomor és gége sürgetésének engedve magukat, kivált ezen utóbbi által könnyen engedik elszédített, mit a' javaslatkészítő francia ember is feltett, midőn tervének előpontjában mondja: hogy „a' munkások önkéntes betételeire, az azok gazdálkodása és előrelátó értelmiségére alapított segélyintézet csak illusorius lesz.“ Ezen hitéhez consequens maradván javasla a' kényszerítő pontokat, mik a' rendszerezett munkások, kézművesek s napszámok irányában — például építés, ásás, nagybani szállítás 'stb. előlélén igen is létesíthető, de ezen függő napszámokot tekintve csupán rendőri közbejövétel utján foganasítottat; ha például minden olyan helyen, hol a' népeconcurrentia nagyobb s gyakoribb, lennének egyedei, kik a' felfogadott napszámok bevételeit ellenőrzének s az illetékes levonásokat teljesíték, vagy mi a' létesíthetőségben több, könnyűséggel jár: parancs adatnék ki az ily napszámoknak, hogy minden hét utolsó napján néhány garast a' segélytárba fizetni kötelesek; itt már — a' jó indulatnak ter-

mészetesen nagyobb tér hagyatik, egyébként a' legbutább napszámot sem hiszszük az aljasodás s önszeretet, vagy helyesebben mondva — az öngyűlölet oly mély örvényéből süllyednek, hogy — saját jóllétéről levén szó, annak szándékos leromboltatásán törekednek. Lehetne ezen betételeket — ha szükség, mérsékelt büntetésekkel is siettetni, habár ez czélhoz aligha vezetne. E' pontot tartjuk mi a' jelen üdvös de nehéz kérdésben olyannak, melly tárgyavatottak hozzá szólását kívánja; mert elintézni a' segélytárt a' főnebbi terv szerint annyit tenne, mint csak felében intézkedni, vagyis épen azokról felejtkezni meg, kiknek nemcsak jövőjük nem biztos, de jelenük leginkább ki van téve a' sors szeszélyinek. A' statusnak ezen szerény helyzetű polgárról még nemcsak azért kötelessége a' mondottuk hasznos terv nyomán gondoskodni, hogy egykor terhül ne kénytelenítessék azokat viselni, hanem különösen azért is, hogy oly állapotban tartassanak, mellyben ők viselhessek a' status terheit, mi személyekre aránylag nehezül.

A' Hetilap nem tartja tanácsosnak, hogy a' gyárosok, vagy az ily munkásokat használó külön professióju vállalkozók szinte járuljanak munkásaik számarányához képest a' tervezett segélytárhoz; mert ezeknél a' sok krajczár idővel nagy öszvegre menne s az ily vállalkozók a' pénzkrisis legsiklósbab terén állnak. Igaz ugyan, hogy a' javasolt intézkedésben nem az ilyen vállalkozók jólléte czéloztatik, hanem egyenesen a' munkásoké, sőt — a' netán elkövetkező bukást még segíti is, mind a' mellett az ilyen gyárosok, építők, kereskedők, vagy bármi néven nevezhető vállalkozóktól kívánni lehet, pedig a' nélkül, hogy az igazság elveit sérténők, hogy a' munkástól bevont — például 2 krajczárnak egy negyedét ő viselje; mert hiszen azon adjectio, hogy a' kereskedő vagy vállalkozó megbukhatik, áll a' munkásra is, ki pedig igen gyakran csupán azért erőteli magát, hogy a' munkatulajdonos tullesztett vágyának, vagy szerföltött számításnak mi hamarabb megfelelve legyen. Egyébként pedig ott, hol az elnyomott emberiség felségelése forog szóban, egyeseknek tán bekövetkező elszegényülése nem vétethetik tekintetbe, mert ha — feltéve őt én alatt 3 ilyen eset fordulna elő, ugyanazon időfolyam alatt — fenállván az intézet, háromszáz nyerhetne segélyt mentetnék meg enyészettől; sőt ha ama három főnebbi bukás elemeztetnék, alig hihető, hogy az egy munkás után leszámított ¼ kr. tenne ott nevezetes különbséget.

Igen urak! nézzenek önök a' legszegényebb kenyér- és földtelen népre, siessenek, hogy a' most panaszosan hulladozó könyvessepek áldást imádkozókká váljanak, s a' gyakori öngyilkolási szándok életvilággal cseréltessek föl. Egy ellenzéki tag.

Egy szó a' Tiszáról. (Szabolesból, májusban.) A' tiszai szabályozásnál munkálkodó központi választványának a' Jelenkor B. P. Híradó és P. Hirlapban közölt nézetéből aggodalommal látjuk, hogy a' már elhangzottak vélt keresendkomorói nagy átvágási eszme ismét életbe lép, és egy europai híru vizmérn. vizsgálata alá adatik. Távol legyen tőlem, ily tekintélynek véleményemet fölbe állítani akarni; szabadjon még is, mint szabolesinak és tiszaparti lakosnak, kiknek évek óta ezen folyók tulajdonságát és a' helybeli körülményeket őrszemmel kísérni igen is bő alkalom vala, igenytelen nézetimet a' nagy közönség elibe terjeszteni.

Hogy a' tárgyat kimerítőleg előadjuk, szükséges azon terv első támadására visszatekintnünk; az eszme, melly különben az országos építészeti-igazgatóság terében nem állott, egy ismeretes vizmérnök (Beszédes) a' Bodrogköznek árvíztiló megmentésére terjeszté elő, a' nélkül hogy a' többi tájra méltó figyelmet fordított volna, ugyanis ő Bodrogközöt kívánta a' Latorca és Ung tetemes két folyótól megszabadítani, az első Csap helységénél, melly Szabolescsal határos (miután abba már fentebb az Ung vize beléeresztetett) a' Tisza mostani árkába bevezetvén, magát a' Tiszát pedig egy új, Kerecsentől Komoróig, közel 2 mérföldre készítendő vonalon lebocsátván, és ezt is költésé ki melésből töltések nélkül hagyva.

E' szerint a' Bodrogköz Latorca és Ungtól igenis megmentetnék, de annyival többet kapna a' különben is vizgazdag Szaboles; és méltányosan lehetne kérdeni: mi jog-

gal kívánhatná egy tartományt, hogy magát az évezredek óta istenadta folyóvizektől megszabadítandó, azokat a szomszéd tartományra kívánja leereszteni? holott csak azok féltelenségét lenne szabad korlátozni; de ezt félretéve — mert az egész nagyszerű Tiszaszabályozás előmozdításába befolyó kegy.kormányunk igazságos léte 's az azt mozgató szellemnek tiszta lelkiülete érte kezeskedik; — szabadon igénytelen nézetimet ezen kerecsend-komorói átvágás ellenébe felállítani, annyival is inkább, mert hírlapjaink mindenként egyaránt felhívják arra, hogy e' nagyszerű vállalatról meggyőződésüket közre adják, egy idő előtt pedig Győröcskéről e' lapokban 's a' Hiradóban e' fölött igen egyoldalu értekezés közöltetett.

Mint fentebb is mondtam, ha a' térképen azon nagy tekervényt, melyet a' Tisza éjszaknyugotra teszen, Kerecsendtől Komoróig elvágjuk, a' folyam hossza ugyan tetemesen rövidül, következőleg esése is, ha nem csal emlékezetem, a' történet lejtmerései szerint 8 lábbal növekedendik; de ezzel nézetem szerint sem az ársi költségekben, sem pedig a' most fenállótiszaitöltések fentartásában mit sem nyerünk, figyelem nélkül nem hagyva azon káros következményeket, melyek ezen hirtelen lejtésből mi ránk 's a' még alább fekvő vidékre származhatnak.

A' költségek tekintetében meggyőződom: a) Hogy ezen új vízmedernek elkészítése, ha annak normalis szélességei kitágulását magára a' vízre is bizzuk, a' szükséges erős töltésekkel együtt mintegy 7000 öl hosszant többé kerülend, mint az épít. igazgatóság által tervezett czélszerűen több átvágás kerülend; annyival is inkább, hogy az átvágandó tér egyenetlen és magasb homokdombosokat hord, melyeket mindenütt elkerülni lehelten levén, a' vágás sok helyütt több ölnyi mélységre teendő lenne.

b) A' Tiszának tervezett új területe nem kemény anyag, mint a' mostani, hanem fenéig folyó homok levén, vajjon fogna e' ez az annyira emelt sebesség mellett ezen vad víz rohamának ellenállhatni és azt maga medrében összeharthatni? ez valóban szerfölött kétséges, — akkor pedig a' partok erősítésére és a' töltések fentartására illy hosszú vonalon mennyi erőt és költséget kellene folyton áldozni!

c) A' termékeny és századok óta használatban volt föltek, mely az új mederbe vétetnek, kisajátítási költségein fölül 6 helységnek, u. m. Ladány, Kenéz, Órmező, Pálcza, Komoró és Litének határai megcsonttatnának, az utóbbi négy pedig középen végtől végig át szakítottván, az urbéri jelen állapotok mindenütt új költségekkel lennének változtatandók, és az által a' beleszó két uradalomnak mostani gazdasági szerkezete egészen megváltozván, gazdasági épületei használhatlanokká válnának, több kisebb birtokos pedig tönkre jutna, mely áldozatok, mint az méltányos is, csak igen tetemes költségekkel lehetnének megváltandók; — ehez még azon jövendőre nem kevés kilátás is járulván, hogy az előre soha ki nem számítható eseményeknél magának a' mesterségnek daczára is, a' tisztai árvizeknek oly tájak tétetnének ki, melyek azoktól mindedig tökéletesen mentve valának.

Töltés-meggazdálkodási tekintetben: hibás azon nézet, hogy az új Tiszának rövidebb vonala által a' töltések megkevesednének; mert azonkívül, hogy az itt két felül teendő igen költséges töltések mellett a' mostani Tiszánál levő régi töltéseket is fentartani kellene, ha a' tervezett új Tisza Kerecsendnél maga árkába bele is folya, készen kellene várnunk még is, hogy minden magasb vízállásnál, kiváltképp pedig a' jégmenésnél, nagy víztömegek részint a' Tiszából, részint pedig a' beregi oldalról az elhagyott Tisza árkába ömlendenének, és onnan tökéletes töltések nélkül az árvizek csak úgy, mint eddig, rohannának ránk, és pedig annyival inkább, hogy ha a' terv szerint a' Latorcza Csapnál a' mostani Tisza árkába bocsátatnánk be, a' régi töltések fentartása mellett mi még 7—8 ezer ölnyi kétfelüli töltések költségével is nyomtatnánk.

De mind ezeken fölül két ok van még, mely a' tervezett kerecsend-komorói Tisza ellen szól, melyeknek elsője bizony minden figyelemre méltó, és az a' Nyírnek sajátos természetiüeménye, az ugynevezett földár, mely rendszeren minden 24 évi időszakban szokott előfordulni, és mostan épen ember-emlékezetet felülhaladó nagyságban nemcsak kaszálóinkat, de szántóföldeinknek is nagy részét borítja; földalatti vizek ezek, melyek a' Nyírnek számtalan homokdombjaiban leszivárognak, magokat azok aljain feladják és a' legtermékenyebb tájakat évekig tartó mocsárokka és viziükrökké változtatják. Azt ugyan senki se higye, hogy ezen vizeket a' tervezett kerecsendi új Tisza elszná, mert ezek annak tükrénél mélyebben fekszenek, sőt inkább a' könnyű homokterületen át a' magas Tisza fogná azokat állandó vízzel ellátni, holott azok jelenleg a' földár időszakok multával magokban elenyésznek, és a' kiszáradt földtereket gazdáiknak előbbi használatra visszaadják, mint azt annyi élő ember tanúsítja és magam is már két ízben tapasztaltam;

mi teljes joggal és nem ok nélkül hiszszük, hogy ez egy nagy véd- és tám- ok arra, hogy az eddigi vízármentes táj ezen szerencsétlenségnek ki ne tétessék, hanem inkább attól megőriztessék.

A' másik, szinte elég nyomasztó ok az; hogy a' kisvárdai járásban 11 helység, melyek közt némely nagyobb községek is találhatók, ezen új Tisza által a' megyétől mintegy elszakasztatnák, mi politikai tekintetben mind a' közigazgatás, mind a' kereskedelem nézve méltánylást igényel; mit vétettek ezek, hogy így bünhődjenek? nem kívánhatná e' joggal azt, hogy közlekedésük helyreállítására hidak építtessenek? és azt annyiból is, mivel ők már Csapnál a' Latorcza, innen pedig a' Tisza által két víz közé szorítottatnának.

És ez lenne kevésben, mit ezen tárgyról mondani kívántam; köteles, igaz, minden honpolgár a' közjóért áldozni, de ezen áldozatok ne legyenek vésszó, sem pedig ne akarjon egyik is a' másikat a' kegyenes kárával boldogulni. — Mi azon tántoríthatlan reményben és bizalomban vagyunk, hogy azok, kik e' tárgy körül eldöntő behatással vannak, a' mi igazságos és méltányos követelésünket figyelemre méltatják és az eddiglen Tisza árjától ment tartományt egy újabb problema ticus tervezeteshypotesisnek nem hozzákáldozatul.*)

Pestmegyei közgyűlés. Azon tárgyak közt, melyek a' megye belügyeit illetik, különösen kiemelendőknek véltük kettőt. A' katonaság élelmészét illeté az egyik tárgy. Pest város törvényhatósága t. i. kiváltságának vélt erejénél fogva fölmenté magát azon köteleesség teljesítése alól, hogy a' határi közt állomásozó katonaság számára fuvaradjon; ezen önkényesen fogatosított felszabadítás a' városnak híhetőleg annál könnyebben sikerült, mert még akkor, ez előtt mintegy 30 évvel a' nemesség rendén látta, hogy a' status minden adózási terhe az adófizetőkre rovasék 's így habár tán csak mintegy hallgatagon a' megye elnézte azt, hogy a' város az illy fuvarok kiszolgáltatásától felszabadítottván, helyette a' megyebeli adózók fognak hété számszámra berendeltetni, de kiknek lovai a' város környékén ingyen legelőt kapnak. Ezen néma egyezkedést mintegy 33 éves usus erősíté, vagyis 1782-től 1815-ig az illyen megyei hetelők a' városi legelők szabad használatában voltak; ekkor azonban a' városi bérlő ezen haszonvételt meg akará tagadni, mit nem teljesíthete a' megyének közbeszólla miatt, hanem — hogy más foglalkozásu fuvarosok által e' használatot tekintve visszaélés ne gyakoroltassék, tehát czéduállkai ellenörködés engedtetett meg; ezen ellenörködés kisebb nagyobb igaztalansággal egész 1837-ig gyakoroltatott, midőn a' városi hatóság ugyancsak a' bérlő kérelmére a' hetelő fuvarosokat végkép eltűnt a' legelőkről úgy, hogy ha e' tilalom daczára is oda hajtanának, megbaboláztatásukra karhatalom rendeltetett. Pestmegyei rendei adózoiknak ezen teherviselését anélkül is törvénytelennek tartván, mivel az egyezkedést maga a' városi hatóság rontá meg, melynek pedig épen érdekében lett volna azt fentartani, a' mondott hetelő fuvarozást megszünteték 's adózoikat az alól felszabadíták. Ezen zavarok kiegyenlítése végett a' kormány kir. biztosnak gr. Teleki Józsefet 's erdélyi kormányzóvá nevezetése után Ürményi Ferencz ő excját nevezte ki. A' kir. biztos a' megyei és városi küldöttekkel alkudozásba bocsátkozván, ennek alapjául az eddigi gyakorlatot kívánta vétetni 's azt is csak a' jövő országgyűlésig; a' megyei küldöttek a' berendelő adózók számára egyedi kármentesítést kívántak, a' városiak pedig az ügy tisztába hozatala 's mielőbbi kiegyenlítése végett bizonyos általános összevetet emlegettek. Az egyezkedés eként nem történhetvén meg mindkét fél küldöttei utasításért folyamodtak küldökhöz. E' tárgy ez alkalommal vétetvén fel, a' rendek közakarattal előbbi nyilatkozatuk mellett maradtak, vagyis a' hetelő fuvarosok egyedi kármentesítése mellett készek elvállalni ezen terhet, mely koránsem az adózoikat, hanem egyenesen a' várost illeti.

Másik nevezetes tárgy volt a' szolgabírói és eskütti bíróság összeütökzése. Az 1836. 10. törvény azt rendelé t. i. hogy a' jobbágy kiüttetvén földesura által akár külső, akár belső illetőségéből, ha ezen kivételés egy év és egy napot nem halad túl, a' járásbeli szolgabíró és eskütt által viszszahelyeztetetik. Ez eset fordult elő Isaszegen, hová az illető szolgabíró eskütt társával a' törvényes viszszahelyezés végett meg is jelent; kik vizsgálat alá vevén a' dolgot, abban különbözö ítéletet hoztak. A' szolgabíró t. i. elmozdítá a' jobbágyságot keresetétől, az eskütt pedig viszszahelyzendőnek ítélte. Végrehajtás-eszközlés végett ezen elágzó ítélet a' közgyűlésnek bejelentetett. Er-

*) Ha Szamos a' Krasznával az Ér 's Berettyó és Sárrét mentén a' Körösökkel vezetendó esatorna által esongrádi Tiszába csapoltatik, hiedelmünk szerint a' kerecsend-komorói átvágás önként megszűnik. Szerk.

dekes vitakozás támadt a' szolgabírói 's per analogiam az alispáni bíróságok természetéről, végre a' rendek abban állapodtak meg, hogy az ítéletökben elágzó két bírót utolag is utasítsák a' sérelmes tárgy mielőbbi befejezésére.

Árvamegyei gyűlések. Február 27-kei rendkívüli gyűlésünk alkalmakor főispáni helyettes ő mélt. által előterjesztetett a' febr. 22-ken Chocholovaiak által tett szuchahorai harminczadkirablása 's mikép veszély elhárítás 's belső esend megtartás végett e' hir hallatára tüstént sürgőnyileg a' Trencsény megyében állomásozó Walmoden Gimborn vasas katonaságból egy osztályt kért, melynek érkezete előtt, annak elhelyezéséről's ellátatásáról a' KK. és RR-vel tanácskozni kívánt, mi e' gyűlésen el is intéztetett. Olvastatott továbbá tersztenai járás főszolgabírájának körülményes jelentése a' szuchahorai eset iránt.

Martius 6-án a' nagymélt. m. k. h. tanács intézvénye által tudósították e' megye, hogy Sándor császár gyalog ezred egy zászlóalja e' megyébe rendeltetett, melynek elhelyezése megtörtént. Ezen nagyobb számú katonaságnak kis megyénkben lett összcseccsödítése miatt, mivel okvetlenül jó hussal ellátatni kíván, a' marhahus divatozó kis arramellé pedig sem jót sem elegendőt nem állíthatnak ki a' mérszárosok, némely helységek a' husárt felemeltetni kérték, mely is e' rendkívüli esetben e' kis gyűlésen is minden innen vonhatandó következtetés nélkül Skrről 9-re emeltetett a' tisztí ügyész által tett ovás mellett.

Martius 11-ken tartott kis gyűlésen olvastatott József es. k. főherczeg nádor k. leirata, mely szerint a' gallicziai forradalom tekintetéből számítandó egy évre rögtön itélő hatalom adatik, ide érve nemcsak a' köz esendbontókat, de gyujtogatókat és rablókat is, nemkülönben gallicziaiakat is, ha azok e' megyében rögtönbirakodás alá eső tettet követnének el. Mely k. leirat tüstint kihirdtetetett 's ő fenségének alyai gondoskodásáért hálalevél határozatott.

Martius 17-ken tartott közgyűléskor olvastatott a' n. m. k. h. tanács körlevele, melyben e' megyének is a' posta és országutak jókarban tartása szigoruan meghagyatik, minek következtében szomszéd Thuróc megye meg fog kerestetni, hogy Sutonka nevű megyéjében keblezett patak-nál járhatlanná lett ut kijavittatását eszközöltesse. — Nemes Pest megye terjedelmes felszólítása a' horvát tartományi gyűlés eseményei iránt, tudomásul vétetett. Hasonlóan Hont megyének is a' horvát országgyűlésen kelt levele. A' kebelbeli inségeskedők számára mult évben begyűlt adakozások kezeléséről szóló állandó választvány számadásinak vizsgálatára kiküldött számvevőszék, — eljárása erdvényét bemutatta. Az adakozásokból begyűlt 54,476 fl. 56¹⁹/₂₀ kr. p. p. — természetvényekben 1050⁶¹/₁₂ mérő főzelek 's gabona, 33 mázsa liszt, 20,990 font burgonya. Az adakozók névszerinti jegyzéke következő közgyűlésen bejelentetni 's örök emlékül jegyzőkönyvbe iktattatni rendeltetett. A' későbbi beküldések és viszszafolyásból fenmaradt 14,271 fl. 26¹¹/₁₁ kr. p. p. továbbis állandó választvány kezelésére bizattak.

Oranka helység folyamodtára az ottani hetivásárok hetfőről ismét mint ez előtt volt, szombatra áttétettek. Mérszárosok azon folyamodtára, hogy a' most divatozó husár mellett jó hus nem vághatnak, ennek ára 11 kra emeltetett. A' marha-behajtás körül divatozó azon megyei határozat, mely szerint a' marhájúnus hónaptól sz. Mihály napig behajtani tilos volt, eltöröltetett 's így a' marhakereskedés minden időben szabad marad. Zalának felszólító levele, mely-nél fogva a' n. m. k. h. tanács utján az ev. vallásuk tanítveteiben életben volt magyar nyelvmivelő társaságok további létezését tilalmazó kormányi rendelet viszszatételét szorgalmazó felirását — hasonnemű felírás által pártoltatni kéri, tudomásul vétetett. — Pestmegye megkereső levele melyben fens. Nádorunk 50 éves hivataloskodásának mikép tartandó ünnepélyrül tanácskozás végett köveket hozzá küldetni kér, legőszintébb örömmel fogadtatott 's a' követelek választása tüstint elővetetett. 'S bár a' választások nálunk mindig hosszúra terjednek, nem úgy volt most, mert mintha az egész közönségnek csak egy indítványozó szolgált volna tolmácsul, egy szóval 's lélekkel Szmracsányi János n. m. k. h. tanács titoknok, megyénk egykori általános szeretett főbírája 's Zmeskal Ferdinánd fő bíró választattak meg. Miért is Szmracsányi János megkeresve és Zmeskal Ferdinánd kiküldettek oly móddal, hogy az illető megyei küldöttekkel értekezvén, az értekezés erdvényéről további utasítás eszközése végett a' megyét jó leve értesítsék.

Április 7-én és 8-án tartott rendkívüli közgyűléskor olvastatott Nádor ő fenségének levele, melyel tudósítja a' megyét, hogy értésére jutott, mikép a' nádori hivataloskodás felszázados megünneplése tekintetéből az ország többi törvényhatóságai közt e' megye is Pest megye rendei által felszólítottat, miszerint f. é. máj. 1-re Pestre követelek küldjön, az ünnepély megtartása módjáról tanácskozandókat. Jól ismérve azon szives vonalmat, melyel a' megye is irán-

ta minden alkalommal viseltetik, távolról sem kételkedik, hogy Pestmegye felszólítása viszhangra talál, örömmel is fogadna ebeli szíves készséget, ha fontos tekintetek ellenkezőt javasolván ő fenségét arra nem bírják, hogy ezennel e' megyét is megkeresse, miszerint Pestmegye érdeklött felszólítását ez uttal mellőzve, az érintett ünnepély tervezésre nézve megbízottjai küldésével hagyjon fel. Minek következtében ámbár nemes Pestmegye felszólítása örömmel fogadtatott, mindazáltal a' KK. és RR. meglevén győződve, hogy akkor, ha ezen k. felszólításnak hódolnak is, ő fensége iránt azon mély tiszteletet, mellyel iránta mindenkor viseltetnek, nyilvánítják, — az elrendelt küldöttségtől elállanak.

N. m. m. k. Helytartótanács azon intézvénye következtében, mellyszerint — mivel számos felföldi drótosok munka keresés végett Lengyelországra utazván, magokat ottankoldulásra adják — a' mostani körülményekben Lengyelországnak akár melly hatalmasság alattlevő tartományiba utelvelek további ellenkező rendelkezés kiadatni tiltatnak, a' mulasztatlan sürgetős esetek pedig a' szükséges utelvelek kiadatása végett följelenteni rendeltetnek: — mint-hogy ezen k. rendelet által még azon kis kereskedés is, mellyből majd egyedül szárvárog kész pénz e' megyébe, a' k'ebbeliek érezhető kárával gátoltatuk, de másképen is sejdíthetni, hogy Gallicziába az előbbi csend és közbátorság lábra kapott, innét a' n. m. m. k. h. tanács az iránt megkérdetni rendeltetik: miszerint a' kereskedési viszonyokban eljáró minden gyanutól mentes egyedek számára uti levelek kiadatását megengedni méltóztassék. —

Több megyei község az előfogatási bért jelen drágaság miatt felrugtatni esedezvén — ez, vidékiekre nézve 1 p. fról 1 ft. 30 kr. p. p. emeltetett, megyebeliekre nézve a' régi bér tovább is meghagyatván. Törvényszékeink június 16ára évnegyedes közgyűlés június 23ára tüzetett ki.

Szabolcsmegyei közgyűléshez pötlék: Kolozsvárott a' megyei főjegyző a' rr. érzelmeit köv. előadásban fejtegeté: „Nmlgu gr., erdélyországi főkörmányzó, megyénk mélyen tisztelt és szeretett főispánja! F. évi febr. 23kán tanácskozó nagyobb teremünk rendkívül répes volt, és siri mély csendben olvastatott fel nagymiltgodnak megyénk közvetlen kormányzásáról leléptét tudtul adó levele; leverő volt az mindnyájunkra nézve, mert alkotmányos kötelességünk érzetében, s nagyméltóságodhoz való hó vonzalmunk s ragaszkodásunknál fogva megtettünk mindent, mit alkotmányos uton tennünk lehetett, hogy az excellentiád s köztünki kedves összeköttetést továbbra is fentarhassuk, s most egyszerre a' remény és kétség közötti létet, melly mult évi mart. 31ike óta ránk nehezkedett, a' félt és remegett veszteséget hozó elszakasztatásunk terhes fájdalommal váltotta föl. — Átfutottuk e' nehéz percekben az excellentiád szelid és bölcs kormánya alatt eltöltött éveink emléket, s fájt, hogy ennyi jótoll kell elválnunk; értünk ugyan viharos idöket is, de ezek csak alkalmul szolgáltak arra, hogy nmlgodban a' bölcs kormányos becsét ismérni tanuljuk. Excellentiád bár hullámoktól hányatott, helyhatósági életünket könnyen lecsendesíthet, mert még a' felzaklatott indulatok előtt is az excellentiád iránti tisztelet és szeretet szinte válaszó érzelmmé vált, s a' szétágazó vélemények mint nyugoponton találkozáván excellentiádnál, azokat a' köző zászloja alatt ismét egyesítette. — Dicsősége volt ezen idökor Szabolcsnak, mert az excellentiád homlokáról kisugárzó fényt adott megyénknek is, s büszksége volt minden szabolcsinak, hogy excellentiádat magokénak, Szabolcs elsejének nevezhetik; — és most, az elválás nehéz perczében érzetük igazán, hogy nagyméltóságod által kormányoztatunk vajmi szép volt, vajmi jó és boldogított volt. — Nyomasztó fájdalomaink közepett is azonban jótékony ir gyanánt hatott ránk azon meggyőződés, hogy excellentiádnak megyénk iránti vonzódása nem változott, s hogy megválásunkat csak a' körülmények összeköttetésének kell tulajdonítani; — jól esik, hogy excellentiádat továbbra is magunkénak nevezhetjük; vigasztalást nyújt, hogy nagyméltóságodat sorsunkat továbbra is részvétellel kísérhetni jogosítva tudjuk. — És mégis mondhatlan nehéz a' megválás; de legyen bármily távol excellentiád, határtalan tiszteletünk és szeretetünk mint szívárvány az ég bolján átnyúlik excellentiád nemes szívéhez, s irántunk jó indulatát s rokonérzetét fölkeresni nem szünik meg soha. — Most pedig kegyelmes urunk, hogy excellentiádnak Szabolcsal 16 éven át vezérlése alatt éreztetett kegyességeért hálánkat kifejezhessük: im hoztunk excellentiádnak egy örök zöld ágat a' bizodalom fájáról, melly excellentiád által ápolgatva, Szabolcs földében egy hatalmas cserré növekedett; hoztunk egy ne-felejtset, mellynek gyökere Szabolcs minden polgárainak szívökben él s mellynek virágít most az elválás keserű könyeivel öntözük; fogadjá tőlünk nagyméltóságod ezeket kegyesen, kik megyénket kegyességébe, magunkat pedig magas pártfogásába továbbra is alázatosan ajánljuk.“ Mire ő

kegyelmessége mintegy következőben válaszolt: „Felséges királyunk iránti tántoríthatlan hűség, törvényeinknek hódoló tisztelet s a' rám bizott megye java s boldogságának előmozdítása valának lefutott pályámnak vezérsilágai. De az emberi erő véges, s legjobb szándok s akarat mellett sem felelt meg a' siker a' rám bizott megye boldogításában ugy, mint ohajtottam volna. Megszünik ugyan köztem s t. Szabolcsmegye közt létezett közvetlen viszony, de azt a' körülmények összeköttetésének egészen szétlépni nem állott hatalmában. Én büszke vagyok rá, hogy magamat ezental is Szabolcsmegye főispánjának nevezhetem. S most ismétlem, mit hivatalom kezdetével nyilatkoztattam, hogy Szabolcs boldogsága össze lesz kötve az én boldogságommal, s ezental sem tudnék lenni boldog, ha Szabolcsot boldognak lenni nem tudnám; míg élek, szívem Szabolcsért dobogni nem szünik. Vigyék meg a' küldöttség tagjai küldöiknek szívem ez érzelmeit s fogadják el fáradozásukért szíves köszönetemet.“

Bácsbodrogmegyei közgyűlés. A' politikai elvforradalom jelen korszakában alakult pártok közül három találván leginkább követőkre, ezek viják megyékben a' keserű harcot a' diadalért. A' fentartósi rendszer pártívei alkotványt, s tevőleges törvényt jogsértés nélkül változtatni szabadnak nem hihetvén, elvük, maradjon minden a' mint van. A' gyökere s i r e n d s z e r ellenben a' fenállót figyelemre sem méltatva lerombol minden alkotványos elemet s törvényt az emberiség eszményi szempontjából, s az észjogot a' törvényi jog fölébe emelvén elve: „korlátlan haladás, kerülnen bármibe.“ A' harmadik tisztelve az alkotványt s törvényt, tisztelve az emberiség rendeltetését s céljait a' kettőből választá az előeszméket, mellyeken szem előtt tartva a' multat bepillantva a' jövőndöbe, fokokénti — a' fenállónak s eszmének szükségét egyiránt méltató haladást békes törvényes uton a' nemzetműveltségi „fokához mért s az osztályok anyagi és szellemi érdekeiből kifolyó egy szóval korszerű törvényes átalakulást „tüzött zászlojára.“ — E' kinyit három harczpálya közül Bácsbodrog karai s rendei az utolsóhoz közelítvén, folyó hó 15kén főispán ő méltósága elnökle alatt tartott közgyűlésen világos jeleit ádák politikai létezésüknek mert azon legfelsőbb helyről érkezett kir. határozványt, mellyben a' só- és harminczadi csempészkedők ellen hozott kamrai tisztség ítéletei végre nem hajtását nyilvánító végzeményük miatt királyi visszatasztást nyerve engedelmességre utasítatnak, azon törvényes szokásu szempontból, mivel a' bíraskodási gyakorlatban tetleg a' megye állván, magánytiszték által hozott ítéleteket köztisztjeikkel foganatosíttatni méltóságon alulnak s törvényellenesnek hiszik, tisztelettel mellőzve előbbeni e' tárgyban hozott végzésükhöz ragaszkodnak, s jövő országgyűlésen e' vitás kérdés fölött világos törvényhozatalt sürgetendnek. — A' háromszegű (triangularis) katonai mérések tárgyában érkezett k. intézvény a' meghatározott áron kiszolgáltatni parancsolt nyerges ló két- négyfogatos kocsis s napszámokos díjai miatt keserű vitával kezdetett ostromoltatni, s kimondatván, miként az 1840: 9. törvényezikben kiszabott közmunkán kívül a' jobbágyok más kényszerítő munkákkal nem sarczoltathatnak, még is olly végzemény keletkezett, hogy miután az országos hasznu munkát a' köző szempontjából akadályoztatandó nem lehetne, s a' megye a' munkások árszabályozását intéző jogáról e' mosti elmellőzéssel magát kivételzetné, a' kívánt fuvarozási fogatok s napszámokos kiszolgáltatandók, de olly magas áron, mellyért mindenki jutalmazólag szolgálhat. A' népnevelés ügyében kimondott megyei végzeményre, melly szerint országgyűlésen kívül a' megyék elmellőztetésével kibocsátott k. intézvény tisztelettel elmellőztetett, érkezett dorgáló legfelsőbb parancsot, mellynélfogva a' leküldött tervezet és szabályi rendeletek életbeléptetése meghagyatik, a' KK. és RR. ugyanazon választványhoz, melly előbb véleményezett, olly utasítással tevék át, miként kiszemeltetvén a' föbb s nemzeti elemek közé választható pontok, azok czélszerű alkalmazhatása iránt a' népnevelés ügyében a' nemzeti befolyás fentartása mellett előzvényi lépések tétethessenek. A' helytartó tanács utján tudtul adatván ő felségének legfelsőbb intézvénye, mellynélfogva a' szabad átmenetről hozott 1844i törvény, a' nemegyesült görögökre is kiterjesztetik, megemlített, hogy ámbár a' lelkiismeret szabadságának az ő hitefekezettükre kiterjesztése üdvös s öröndetes, szomorító mégis azon rendkívüli intézkedés, hogy a' kormány a' törvényhozó hatalom kikerültével tevő ezen újítást, elfogadák még is a' k. intézvényt olly kijelentéssel, hogy annak törvényné szentesítése jövő országgyűlésen követeink által sürgetessék. Azon k. intézvényre, mellyben gróf Apponyi György ő excellentiája másod főkancellárrá nevezetése tudunkra juttatott, e' fényes hivatalbai emeltetésén szerencsekívánati üdvözzelletel tisztelegünk. Zalamegyének híres körlevele, viszhangja Deák Ferencz szívemelő beszé-

dének az országgyűlési utasítások készítésére nevezendő választványhoz utasított. Szabolcsmegyének országgyűléstartást sürgető levele, mert úgy is nincs meszsze a' törvényes határidő, tudatul vétetett. Az itten tanyázó vasas ezred egyik századosa s cservenkai jegyző között fenforgó botrányos eseményről bővebb vizsgálat előterjesztetvén, s a' bősmerész jegyzőnek önvallomásából nyíltan kiderülvén, miként a' századosf orozva támadván meg, e' kárhozatos kicsapongás a' kapitány s ártatlan családja politikai halálára kifözött ártékony boszszu szüleménye volt; e' szempontból a' csintettes jegyző mint a' személyi közbátorságot botrányosan sértő, fenyítő törvényszék elibe állítani rendeltetvén, a' vizsgálati iratok tárgyalandás végett a' főügyésznek kiadatni határozattak. Birói ítélet után e' tárgy ismét a' közgyűlésre viszhakerüend azért, hogy a' katonai egyedek által elkövetett erőhatalmas ajtó-betörés s rombolási dulások miatt az ezredi kormánytól vizont elégtétel kíváttathassék. A' katonai élelmezés s lórtatási természetvények árlejtés után vállalkozók ellátási gondoskodása alá kerüend, s így az eddigi magán-mellékhasznok s mesterséges zab-széna-méregelés általi vesztemények nagy részben megszünendek. (Folyt.)

Somogyból. (Egy kis közbeszólás.) P. Hirlap 688 sz. Somogyból Záborszky Alajostól „restauratiót illetőleg egy kis polemia s a' gyűlés: zalai levél pártolva“ tartalmi idézettel egy czikk jelent meg, mellyhez, nem polemikaképen, de csak közbevetőleg, mi is szót kérünk magunknak, mert a' czikk író, mint a' sanda mézszáros, máshová néz ugyan, de minket akar találni.

Hogy Somogyban két párt van: dandy és paraszt, ez, fájdalom, igaz; de ennek tudatával bizony kár volt a' nagy közönséget mystificálni; mert ennek kiható közpolitikai jelentősége nincsen; a' pártokra ezen nevezetek csupán esetleg vonattak, azért az ugy nevezett parasztek, mehelyt, mint restaurationalis párt, rendezkedtek, ezen nevet elvetették, és magokat „függetlenek“ nek czimezték: azonban többet ez sem jelent, mint hogy néhány nagy ur és kegyenczeik ellenében jogaikat fentartani akarják; t. i. az 1843 tisztujítás után a' győztesek elleneik iránt dandyskedtek, a' társalgásban, nyilvános és magánykörökben magokat elkülönítették és így természetesen a' vesztések is lassankint egyesítették. Megvalljuk, hogy ezen műtételekre el lehet mondani: „iliacos intra muros peccabatur et extra.“ Ime a' két somogyi párt. — Mik e' téren történtek, nem a' nagy közönség elibe való, azért ezekben sehol és senki által nem kívántunk képviseltetni; ha most némellyeket ide hurczolni kénytetünk, oka nem mi vagyunk, hanem a' t. levelező ur említett sandasága. — A' zavarban halászni akaróknak sikerült ugyan bennünket az említett téren magoktól ellökődősní, azonban bizonyosakká teszszük őket, hogy ez meg nem történendik, a' közpolitikai téren; hűjában igyekeznek akár lenézés, akár megvetés, akár bosszontás, akár üldözés által bennünket politikai eretnekeké tenni; akarják vagy nem, mi mint törvényes ellenzék velők, vagy mellettök, sőt ellenök is, ha kell, ott állandunk. — Mi hitük, hogy, mint somogyi ellenzék, Z. A. ur által a' P. Hirlapban, mint rendes levelező által vagyunk képviselve, és most egyszerre ugy bánik velünk, mint a' bécsi német egy másikkal: ő utca hoszszant dudolgtatván egy általa ujdun ujnak hitt dalocskát, meglepetve hallá, hogy egy mellette menő ugyanazt, mint ismeretesele dudolja; azért imigy támadá meg: Wenn Sie singen wollen, so fangen Sie sich ein Lied selbstan.“ — T. levelező ur egy csonka szarvú okoskodást kerekít, és minket, minden könnyörületesség nélkül, vagy elvteleneknek, vagy conservativeknek kürtöl ki. „A' parasztek vagy conservativek, ha tőlünk (dandyktól) elv, (kétségekivüli közpolitikait ért) választotta el őket, ellenben pedig elv nélküliek.“ A' B. P. H. levelezője minket czírogatni látszik ugyan, de azért védelmére kelni, mint nem közpolitikai elvbarátunknak, semmi okunk, semmi kedvünk; sőt mit az első aljegyző leköszönéséről irt, szintugy illedéktelemnek tartjuk, valamint azt, hogy ő vándor ludtollnak gunyoltatott. Azonban: a' két pártot nem elv (ha közpolitikait ért) választá el egymástól; ezen ítéletet igaznak, a' somogyi életből merítettnek ismerjük el. De az nem áll, hogy „csupán személyes érdek“ lett volna a' rugó; hanem megyei politika. Vagy Z. A. ur nem képzelhet é, sőt nem ismer é ugyanazon egy ellenzéki elvek mellett különböző megyei politikát? Ha nem, kérdezze meg a' derék Szemerét és Palóczyt. — No de „a' dandy-párt a' zöld asztaltól a' tisztválasztásra is átvitte elveit — és nem személyes érdekből, hanem főleg elvből, — restaurál, hogy később olly egész és teljes vesztéséget szenvedni, semmint tanácskozványában és nyíltan vallottelveinek ellenére — a' tiszt megválasztásának holmi részecskéiben osztályosa lenni.“ Bizony, bizony difficile est satyram non scribere. Tehát későbbek voltak egy lábig lemondani, itt figyelmet kérünk, mint S. S. volt babolcsai és Th. papa volt szigetifőbirák nélkül szolgálni; mert ezek mellett

minden erejük megfeszítésével megvittak; ezek elestével pedig mind viszsaléptek. Ez uraim aztán tény. És ki az a S. S.? Még eddig közpolitikailag = o; mert sem privátim, sem publice még nem nyilatkozott. Hát az a Th. papa? felelet somogyi Forintos. No de semmi, — semmi, ez csupán a zöld asztaltól átvitt elvből történt, csupán és főleg elvből, oly annyira 's kézzel foghatólag merőben elvből izgattak önök pártjok javára Th. papa mellett az adóval, midőn mondták: aztakarjátok é elejteni, ki egyedül véd benneteket az adó ellen? Mernék fogadni, hogy levelező ur, midőn Th. papát mint dandyt pártján látja, épen úgy megjárja, mint „haruspex haruspicum cum videt — ridet.“ Hát a védszárnyakat merőben csupa elvbarátok lebegtették? Bizony ez m e s t e r e k ö n ö k i t t mellettünk, hogy F. A. urat, a conservatismusnak elvszilárd ősbajnokát, kit Weszprém, Fehér és Somogy meg nem téríthettek, most önök oly büvösen ellenzéki lovaggá ütötték. Bár, bár! És gr. Sz. P. b. Sz. Gy. G. J. táblabíró 'stb. mind a zöld asztaltól vitték át elveiket a restaurációra? S. P. is, kit önök merőben elvből, mint követet oly díszesen még fáklazyenzték, ellenzéki elveket vitt a restaurációra 'stb? Mi elhiszszük, hogy önök kézzelfoghatólag merőben elvből restauráltak, de csak igen magán-politikai elvből, mely szerint egyedül akartak lenni, mint varga a vásárban és későbbek voltak mind viszsalépní, mint a szegény megvetett paraszttal bármely jeles részben osztozkodni, és így velők összekeveredni, kik önöktől békét, egyezséget, igen is elvből, koldultak, de önök úgy bántak velünk, mint ki koldusnak kis morzsalékot oda vet, de egyszersmind elpirongatja. Mi mint győztesek elleneinkből legalább is annyit megtettünk, mint önöktől mi egyezés úján kértünk. Igen mi elvből kimondtuk: Th. papa nélkül mindent veszteni inkább, mint vele mindent nyerni. Pedig bizony szegények voltunk, őt jól használhattuk volna. Igen, mi elvből proponáltuk, hogy erkölcsileg, kapacitálva hassunk, de viszonzatlak, elvből persze: most nincsenek olyan ollyasok is történtek, mik ezen conjuncturáknál fogva ollyasok is történtek, mik mi-zenettől kérjük levelező urat, és vele minden dandy barátinkat és nem barátinkat, az Istenért, ha „csupán elvért küzdöttek 's pedig oly annyira 's kézzelfoghatólag merőben elvből a tisztválasztás előtt és alatt,“ csak „utána, jövendőre a zöld asztalnál szinte szóval és tetteleg“ ne „nyilvánítsák.“ Miseremini, miseremini saltem vos amici mei. Igen, mi az 1843 restauratiót és résznyire a követválasztást is, türelmük, önök pedig most elvből lüthetetlenkedtek és — kednek. Igen, mi ellenzéki elvből a védegyeletet bölcsejéből karoltuk fel, mikor ez a dajkaság veszélyesnek tartott, és önök itt mellettünk csupán — — —? no de hát mibaj? természetesen ellenzéki elvből „merőben“ nézők maradtak, és eddig reánk nézve ollyan formán, mint a komáromi szűz a kinn levő ellenségre nézve. Igen, később S. P. h. t. bátorítása után, önök is aláírták a védegyeletet, és mi elvből az új egyleti tisztválasztással általaduk önöknek a még csecsemőt, midőn már nem kellett a csipős széltől félni, hogy a vetélkedésnek, kimutatásnak nyíljék út. De majd felejtjük is, miért sugdozzák önök felőlünk mindenfelé, hogy mi conservatívek vagyunk? — „merőben elvből,“ mert ez önöknek szép csatlakoz — akarjuk mondani, csatlakozásokat szerzett árva fejünk ellen. Ez vonta önökhez gr. B. K. kit tisztelünk, kivél lelkünk, midőn Kaposban köztünk, igen még ekkor csak köztünk volt, olly kellemesen összeforrt. Így vesztettük el Inkeyeket, Jankovicsokat, gr. Z. J. M. J. M. L. 'stb. Kérjük ezen t. urakat, figyeljenek és lassanak. Mi elvből főispánt akarunk, önök pedig ismét kézzelfoghatólag elvért administrátort. És ez azután untig elég ok arra is, hogy mi conservatívek vagyunk. Azonban ugyan önök, ugyanazon „kézzelfogható“ elvből azt is sugdosták, hogy mi a magas aristokratia meg akarjuk dönteni, ej ej! Hja, de ez is jól jövedelmezett. Mi szegényparaszttok iparkodtunk ezen megvetett névnek és vele a tizenégy milliónak a nemesség előtt sympathiát szerezni és a hivatalképességet az irott malasztok közül életbe léptetni, midőn három honorariot hivatalba, kettőt bírói, egyet biztosiba tettünk, és ezt elvből, névbecsülésért. És önök — — — de minek is már az a sok mi, önök? hiszen, ki ezekre nem hiszen, ugy sem hiszen. — Megenged t. levelező ur, közbeszólásunk egy kissé hosszacska, de sok is volt a mondani valónk, kérjük önt, legyen szíves minket ez után is a P. Hirlapban, mint a somogyi oppositiónak részét, de csak in publico politicis, képviselni, mert, lássa ön, mi megvalljuk, hogy ezt híven teszi, mint utolsó cikkében is e ponttól. És most rövid általánosság-gal — — — Zalának — — — körlevele közhelyeslés (igen, igen levelező ur, de ehhez mi is csak conferáltunk) — — — „szóval közgyűlésünk folyta alatt — — — Somogy KK. és RR. dicsőségére“ (engedje meg levelező ur, hogy ebből nekünk is jusson valami) „a haladó 's törvényes ellenzék szelleme jótékonyan végig hatott.“ Mi ugyan is a szónoklás, a határozás dicsőségét nem affectáljuk, mi többnyire szerényen bevárjuk, hogy itt mellettünk némely főszónokok és

némely fő urak szerepeljenek 's csak azután, ha szükséges lépünk fel mellettük, vagy ha ez nem szükséges, csak azért, hogy szóljunk, szólani nem szoktunk; különben nem magyarázta meg levelező ur, hogyan történhetett a „közhelyeslés“ — és a „dicsőséges haladó 's törvényes ellenzéki szellem jótékony végig hatása;“ ha mi paraszttok, vagy inkább függetlenek, csakugyan conservatívek vagyunk és azon közhelyeslésnek és végig hatásnak gátot vetünk; hiszen nem felejtette meg levelező ur, (mert hinc illae lacrimae) hogy mostanság nemcsak a restaurációra, de a zöld asztalnál is a többség a miénk. És így lássa kedves levelező ur, nolle velle ön tulajdon vallomása szerint is képviselt minket. — Ha pedig ly dandy paraszt dolgokat a jelen modor és taktika szerint beszélend, figyelmeztetjük Horác szavaira: „Cave, cave: namque in malos asperrimus parata tollo cornua; — — an si quis atro dente me petiverit inultus ut flebo puer?“ Lássá levelező ur, önök sem engedi a b — — — n — — — hogy tetszése szerint vigat dalolhasson, legalább ön engedje meg nekünk, hogy vele lamentálhassunk és ne legyünk mint a thebai testvérek. T ö b b e n.

Erdélyi ügyek. Krasnamegyének június 8án tartott közgyűlésében mult számunkban érintettek előtt olvasott Zala megye ismérétes körlevele, melyből különösen a részek visszacsatolásáról szóló törvények 10 év múlva is végrehajthatatlanul hagyatása emlegetett ki fő sérelemkép, mint mely a tanácskozó megyét legközelebből 's leg-súlyosabban éri, ez iránt fölrás határozatot, a többi sérelempont pedig országgyűlésre jegyeztetett föl. A zalai levélből kifolyólag egy tb. meghatólag adá elő az újabb eseményeket 's az előbbin kívül felirást indítványozott még, hogy ő felsége Gallicziának alkotványt adjon, Horvátország sérelmét pedig orvosolni méltóztassék. De ezek közül csak a Galliczia iránti fölrás ment határozatba, megkérvén ő felségét a rendek, hogy ezen, hajdan a magyar koronához tartozott szerencsétlen ország sorsát atyai kegyessége szerint békés úton elintézni 's az országot alkotvánnyal megajándékozni kegyeskedjék. Másodnap Zágrábmegyének sérelmei pártolása végett a megyéhez tett lelkes felszólítására felirás határozatván, elnök ő mélt. az üres pénztárnokra állomást hozta szőnyegre, minek eredményét mult számunkban adók. Harmadnap a tisztújítási előintézkedések fölött folyt a vitakozás, mellynek következtében határozott, hogy nemesi összeírás történjék 's e végett jársonként két bíró nevezetett ki, (kikről hinni akarják a rendek, hogy nem vágnak hivatalra (?) mert talán azért nem bízták a szolgabírákra, mivel félték a hatalommal eszközöndő korteskedéstől) elhatározatott: hogy minden belakó nemes, ha semmivel sem bír is, más akárhol lakjék, ha szabad földet bír, szavazhasson. Szóba jött a papok votuma is és most is mint akkor, midőn legelől indítványozták, hogy a papok ha személyesen 's családilag nem nemesek, hivataljoknál fogva szavazattal nem bírhatnak; épen azok, kik külfeje — vitták ki: hogy a rendek e tárgyba nem ereszkedvén, csak annyit mondjának ki: hogy minden személyes nemesnek joga van szavazni. Épületes vitakozás előzte meg e határozatot, hogy t. i. korteskedni szabad is, nem is, mivel egyfelől a korteskedésnek köszönhetik még az európai kormányok is fenállásukat, sőt az éjszakamerikai szabad státusok is, és így, ha jó iránya van, a korteskedés malasztal teljes; ugy másfelől, ha irányát téveszi, mint Magyarországon, részegsége, lopásra, verekedésre, néha halálra vezet 's így, mint a római nagy birodalmat, — végromlással is fenyegethet. Eneffogva azon fattyu sarjadékok kihajtasát, mellyek az érintett veszélyeket szülitik, szükségesnek látták a rendek meggátolni. E' végett az ment határozatba, hogy reabeszélléssel korteskedni szabad; itatás, pénz, annyival inkább zászlók és bandákkal ki fellépne, mint becsületvesztett fog tekintetni 's ha botrány kísérelé fölléptét, pöröltessék meg. Továbbá határozatba ment, hogy gyanu ne férhessen a kijelöltetendőkhez, legyenek külön szobába bezárva, azaz: a főszt, vagy egy tekintélyes ur felügyelésére, vagy is barátságos társalgására külön szobába szólítva, míg a szavazás tartand. Az eddigiek folytatában két megjegyzést tehetni: 1) a pénztárnoki hivatal substitúoi betöltésének jelentése után két napi vitakozás és semmi határozat, mert az, hogy 15 nap múlva általános tisztújítás lesz, a vitakozások fonálán nem emészthető határozat, 2) mind csak a' dolog kerge körül forognak a rendek, p. o. kik szavazhatnak, kik nem? korteskedhetünk é, vagy nem? hogyan bánjunk a kortesekkel, hogyan a kijelöltekkel? 'stb. Kérdezték volna meg a nemes atyfiak, ha ezen már annyiszor megkezdett almába haraptak, hogy elnök ő mlga a leirat szerint restaurál é, vagy a' rendek akaratával a' törvény szerint? vagy mondtatták volna ki, hogy mi rendekül csak a' törvény szerint restaurálunk, mint 1841-ben; különben emlékezzenek meg, hogy annyi okos vitakozás után a' küszöbötől léptek vissza, vagy óriási szabadelvűségöket vigyázatlanul kockázzák. A' 4ik napon nevezetes 1)

a' papoknak nemesi jogaikba visszahelyezésük, 2) a' pénztárnokságnak egy évrei választás helyett felkiáltással a' kijelölt egyedre ruházatlása, 3) a' megye térképének megérkezése 's annak határozat szerint minden hatóság 's a' megye iskoláihoz megküldetése.

Belső Szolnok megyében már 8 hónap közgyűlés nem volt az Erd. H. szerint, de törvényszéki ülések rendszeres tartattak, mellyek bő tapasztalást nyújtanak az ügyvédek hanyagsága felől. A' tisztú ügyészek ugyanazon hajóban eveznek, azonban a' husvét előtti törvényszék alatt jobb ügyeket 's lelkiismeretesség jelét adák. A' mult 26áig törvényszéket tartott a' megye, mellyre 7 polgári 's 5 bünvádi per adatott be, ezekből 3 polgári 's 4 bünvádi ellátott. Május 11kén bucsuzott el a' tisztség a' volt főispántól, a' megyei kormányt jelenleg N. J. főbíró viszi. Az olly sok nap-számot gyakran oknélküli felemészettethetheni hiának valahára használatába jutott a' község, mi által vége szakadt a' révérszi zsarnokságnak, mely annyira ment, hogy a' közelebbi tavaszszal Beszterczéről Kolozsvárra rezet szállító néhány két lovas fogatu szekértől 18 vkr. helyett 50 kr. szedetett, máskor 1—5 pfrtot is kívántak a' bethleniek. Dézsen is kőhidat fognak építeni a' Szamos egyik ágán, ez okból a' már megkötött alku után a' ns tanács keheléből bizonyos fizetés mellett egy — az építésre felügyelő biztost akar választani; de a' kijelöltek szavazási esel miatt még eddig ki nem nevezethettek. B. Szolnok megye, mint tűzkármentő egyesület, mult évi octoberben a' dobokaival egyesült; a' két megyében folyó évi apr. végeig esett tűzi kár tesz 1558 ft. 2 krt. p. p. A' közgyűlés folyó hó 18ra, a' generalis szék 22kére tüzetett ki

Beszterczére is érkezett 6 württembergi család számos apróságtól kísérve; kiket a' szászrokonok a' szeretet legömlengőbb jeleivel fogadtak, ellenben a' lakállomásaikról az idegen jövevények miatt kihányt szegény oláhok aligha szivesebben nem kívántak volna nekik szerencsés utat visszafelé. A' sváb családapák egyiké azonban megérkezése után meghal; a' segélytelen özvegy és árvák vigasztalására a' szászok azonnal 200 frtot gyűjtének. Az időjárás ellen Beszterczében is panaszkodnak, különösen a' nép azt mondja, hogy ezen kellemetlen időjárás a' szegény lengyel nemzet szerencsétlenségét gyászolja. — Csik-Kozmáson május 26kát megelőzte éjen huzamosan tartó villám, és mennydörgés között egy kozmási jámbor, becsületes, de egészségében gyengyélkedő határnok szalmával fődött házára, az ágyának falfelől részén aluvó szegény atyafinak feje fölött mintegy három lábbal, a' szögleten becsapván a' villám, azon pillanában az alvó beteges lélektelenné, háza pedig tűzmartalékká lett; de az ágyának külső szélén ülő 's bölcsebeni csecsemőjét ringató édes anya kisdédével együtt sérelem nélkül maradt; június 5én pedig egy kereszturi fiut a' mezőn sujtott agyon.

A' károlyfejevári zsidóközség előjáróságának követk. nyilatkozatát szükségesnek tartjuk adni, azon köznépi balítélet némileg lerontására, melly ezen szét szórt néposztályt olly méltatlanul terheli. Károlyfejevárt május 17kén esti szürkület után K. — né aszszonyosság gyermek elvesztetnek állítatván, miután a' háznak 's udvarnak minden kerseiben a' szomszedságban, az utcákon és mindenütt kerestetett, de nem találtatott volna: hire fut, hogy a' gyermeket valamely zsidó lopta el mire nagy lármá és örjögés lett. Az anya az órháznál kapott néhány katonával 's a' lármázó ifjuság egy részével a' várban uradalmi épületben lakó A. K. zsidónak házáat meg-rohanják, pinceajtáját betörik, „Itt kell lenni a' gyermeknek“ mond az egyik, „zsidó add elő a' gyermeket“ mond a' másik; mindent felforgattak, összeviszszá firkészték, de a' gyermek csak nem találtatott. Hasonlót tett a' szobában és kamrában is a' dühössé vált anya által vezetett csapat, melly még a' szekrények zárait is feltörte 's a' szoba közepére hányt ágynemüket összeszurdalta, de gyermeket nem kapván szitkozódás 's fenyegetés közt távozott. Hát a' gyermek? szőnyűség! — a' gyermek otthon egy ágyban szép esendesen aludt. Ezen botrányos eseten méltán felindulhattott izrael közönsége; de mivel irányukban az igazságszolgáltatásnak igen különös faja van, elégtételül szükségesnek tarták az eset előadásával a' közvéleményre hivatkozni; vajjon igazságos é, hogy egy néposztály minden bűn nélkül illy érzékenyen tapodtassék legzenőbb emberjogaiban?

Kisdédová intézeteket terjesztő egyesület. (Vége) Végrezetre szinte kötelességemül tételt hirlapok úján közzétenni tartalmát azon nagybecsű levélnek, mellyben a' krassó-lugosi igen tisztelt nőegyesület egy kisdédová intézetnek ottani felállítását tudatván, egy kiképezett nős kisdédóvát kíván; évi javadalmait következőben alapítván meg: szabadszálláson felül 200 ftnyi készpénz, 24 pozs. mérő buza, 12 pozs. mérő kukorica, 12 pozs. mérő burgonya, 1 pozs. mérő bab; 12 öl tűzifa, 6 akó bor 's 1/2 mázsa gyertya. — Ezen feltételek pedig azért

köröztetnek, hogy az ifjak, kik szelid jó erkölcsöknél 's képzettségöknél fogva a kisedovói pályára hivatva érzik magokat, egyelőre lássák mintegy, mily évi jutalomra számíthatnak nyereendő állomásaikon; — mert körülbelül ennyit várhatnak közép-számítással. Minthogy pedig illy állomások megnyerhetéséhez némi előkészütség kívánatik, figyelemzetnek az ifjak a pesti képezőintézet tanfolyama iránti azon tervezetre 's illetőleg szabályokra, melyek az egyesület 1845diki évlapjaiba iktatvák, miszerint t. i. az intézet növendékeiül leendő felvétel 's később a segélydíj (stipendium) megnyerhetése csupán néhány 's az is igen könnyű feltételekhez van kötötve, nevezetesen: hogy az ifjak erkölcsi magokviseléséről, 's legalább a gymnasiális iskolának, meglehetősen sikerrel lett végzéséről mutassanak elő hiteles bizonyítványokat. Ezekon kívül, hogy a magyar nyelvet legalább meglehetősen tudják, 's tetemes testi hiba- vagy egyéb súlyosb nyavalya-nélkülieknek találtsanak. Tudtul adatik egyszersmind, hogy az intézet növendékei- nek három categoriája van, u. m. önkénytesek, félégyedély 's egész segélydíjasok, az önkénytesek előkészütségét az int. igazgatója tapogattja ki. Olly növendékek pedig, kik az egyesület anyagi jótéteményeiben akár mint egész-, akár mint félégyedélydíjasok kívánnak részesülni, egy különösen e végre kinevezett bizottság által szoktak előleges vizsgálat alá vétetni: A' félégyedélyszabad szállás, ágyruhák, fűtés 's világításból áll, az egész segélydíj pedig mind ezeken felül még 8 pft havonkénti díjazásból is. — A' választvány meg van győződve, hogy hazánk szép reményű ifjai közül számosan fognak jelentkezni növendékeikül az int. igazgatójánál Ney Ferencz urnál (Pesten Valero-utcában, az egyesületi épületben.)

Alulírtak kedves kötelességeül étették az egyesület folytonos működésének ezen üdvös eredményeiről addig is legalább néhány szóval értesíteni 's tisztelt közönséget, míg majd a választvány szokott felévi részletes jelentését a közgyűlés elibe fogná terjeszteni. Választványi határozatból közli Stuller Ferencz egyes. titkár.

Iparműkiállítás. A' gyárak 's mester urak, mint minden iparüző ezennel hivatalosan figyelemzetnek, miképen az idej országos iparműkiállítás Pesten, a' közelgő augusztus 15-én fog megnyitani, mikint a' kiállítandó cikkek beadásának határideje jövő július 15-keig van kitűzve. Mind azok tehát, kik készítményeiket kiállítani szándékoznak: sziveskedjenek azokat az iparegyesület jegyzői hivatalába Pesten, újvilág-utcazi Ilkeyféle 635 sz. a-házba beadni vagy beadatni. Jul. 15-dike után a' kiállítványok elhelyezése, a' tárgyjegyzék szerkesztése azonnal meg fogván kezdeni: azok, kik a' rendszeres elhelyezés 's a' fő tárgyjegyzékbe iktatás előnyeit magoknak biztosítani ohajlják, akarjanak azon igyekezni, hogy beadásaikat 's beküldéseiket a' kitett határrap, t. i. július 15-ke előtt eszközöljék. Későbbi küldemények elfogadtnak ugyan, hanem elhelyezésöknél a' tárgyrokonság rendszere, már csak a' fenmaradandó hézagok szerint vétethetik figyelembe 's beiktatni csak pótlékjegyzékekbe fognak. A' kiállítási jelentés szerkesztése is tüstint a' rendezésnél fogván megindítatni: a' kiállítóknak kéretnek, sziveskedjenek a' vállalataikat, egyes készítményeiket 's általában üzletüket illetőleg mind azt a' jegyzői hivatalba bejelenteni, mit akár a' mű- 's díjbirák által tekintetbe vétetni, akár a' közönséggel tudatni érdekében lenni gondolandják. Kelt. jun. 23 1846. C s a n a d y jegyző.

Budapesti napló. (Jun. 28-kán.) Epen újdonság-iró tollunkat emelők, hogy napi események tarka változati- val mulattassuk olvasóinkat, midőn hírtelen — mint Elszler Fanny a' német színpadon — egy eszme villan agyunkba: hogy közönségünkönkél bucsuzunk kell, 's könnyeink ime a' fehér papírra feketén ömlenek, mint pesti kertek violái, rózsái, gyöngyikei, szendikéi, 'stb. a' bájtanu lábak alá, 's olly szórakoztan mint pongyola pitypangi ha esti szellő lengeti a' napi hőség után bóbítját; 's ugyan, mi is elszórjuk előlízetöinket virágokkal, — mert minden előlízető ránk nézve különös érdemmel bír, — a' bucsuzás mai pillanatában, midőn félévünk lejárt. De töröljék le tisztelt pártfogóink könyveket, hiszen a' bucsuzás csak arra való, hogy viszonttalálkozá-kor még kellemes legyen a' visszaemlékezés. Nem, mi nem akarunk senkitől megválni örökre, sőt szivesen fogadunk előlízetőt, habár ellentétből jó is. Itt állunk tényleg mártolt esetünkkel egyesíteni a' külön érdekeket 's összegyűjteni a' fardókbe szélyedt olvasókat; 's előszámlálnánk, ha eszünkbe jutna, néhány classicus szónokot Róma, Hellás, 's az újvilág ó korából gyöngö szavunk támogatására; de hála Istennek mi magyarok vagyunk, 's megelégszünk a' komor Szilágyi szavával: int a' hon ügye, hallani küzdeni jertek! — Nemzeti színházunkban néhány nap alatt kénytelen kellett győződünk meg, hogy nyár van, mert színésznők annyira ellankadtak hogy csak amugy vontatva játszák el a' kedveltebb műveket, mint legközelebb a' Képzőművészetben 's utána, a' Egy magyar királyban történt, hol színésznők tulszerények voltak háborgó óseink szerepét viselni, 's ha némi sükere volt működésüknek a' jobb sorsra érdemes sugónak köszönhetjük. Igaz hogy a' közönség nem olly számban jelenik meg, minőnek látására

lelkessülni szoktak a' jobbak; de színésznők soha sem sokaság hanem önbees, 's a' közérdek legyen hőmérője. Balogh Jozefa szépen halad Lendvayné nyomdokán. Jánosy, — mint előbb Szigetiről mondtuk — azon vidéki színészek közül való, kiknek torka előre megleik a' mondandókkal, 's így közönségesen a' hatás is azon szük körben vész el. Notagok szembenézőleg jobban játszanak. — Ezuttal kérjük a' természetudósokat: találjanak szert azon roppant számú légyesség ellen, mely estéknél e' színházban sáskamódra rohanja meg az embert; kecses nő-ajkak hallánk e' gonosz csoport ellen panaszkodni; illő tehát egész udvariassággal a' közönség előtt bevádolunk; reméljük is, hogy legalább a' nagyobb-szerűek nemsokára megszűnnek alkalmatlankodni. Egyébiránt az igazgatóság nem sejtette hogy a' színház virágkörnyéke csökkenteni fogja jövedelmét; pedig sokan inkább ott ingyen szaglálódnak, hogysen a' színhelyen unják magokat agyon. — A' színházirányítás elmúlt, most még csak Czakov finom tollából várukn egy kalászt; ez 's Leona' című drama; 's Lendvay, Lendvayné, Laborfalvi R. 's Egressy G. fogja színpadra hozni; lapok mártelvék díeséretével, mi, majd ha hallottuk, szólunk róla. — Mult kedden Reisinger János kir. tan. egyetemi tanár urat fáklyás éjzenével tisztelék meg tanítványi; mit ő magyarszívességgel 's a' tisztelkedőkhez intézett bölcs beszéddel köszönt meg. — Szerdán Császár Ferencz vendég-lé meg az irodalom néhány képviselőjét a' budai hegyek közt; hol egyszersmind művészek 's művésznők vigadtak, 's úgy pezsgett a' jó kedv, mint hosszunyaku poharakba öntött ital, mely zene mellett táncra keríté a' buzgóbbakat; itt sokan kikereszeltek azon hitvallásból: hogy 's, sirva vigad a' magyar, 's az öreg komák a' lombosatos nagy hegyek másnap viradtkor is gozólogtak mámorukban. — Csütörtökön a' magyar kir. Egyetem évfordulatos örömmünnepe volt, 's ekkor Fabin T. orvostanár, 's nagys. igazgató ékes magyar beszéddel üdvözlé az ünnepélyre összegyűlekezett egyetemieket. — Így mint látjuk, egész mult hét ünnepele telt el; csak a' dologházban nem ünnepele, 's telvén a' napok Istennek tetsző jámbor munkálkodásban; az ide szállásolt 142 nő (megint olly szép számmal a' szép nem!) 's 123 férfi közt 130 helybeli származású, 's mivel az 'enyim' 's 'tied' közt véső-gükre is kevés különbséget tudnak, köz költségen sokáig fognak taníttatni, 's még szándékuk ellen meg kell érniök, hogy valahára becsületes élelmkeresésre szoknak. Ez történi a' megyeházi hasonnemű intézetben is, melynek fegyver-zei gyáriszorgalomhoz hasonló lévvel iparkodnak megérdemelni a' vármegye kenyerét. — Már lesz valami a' szép hosszú királyutczából is; ott nemesak ledöntötték a' lomhán kikönyöklött házromokat, hanem egyszerre paloták emelkednek helyükön. Derék, mikor egy városnak erőlyes diszbitóság van! szinte kedvünk csoszsan a' sőház körül is indítványozni valamit; de látván előre hogy indítványunk bukik, inkább hallgatunk — A' vasuti mozgalmakról mindeddig csak annyit mondtunk hogy a' rajta utazási árjegyzék magasb a' gőzhajózásiánál, — ezzel a' magyarok úterére tapintottak; — az állomásra vivő kocsi királyutca végén, 's Zrínyi előtt, a' Sebestény — 's városi színházterén lesznek; ezeken járó fizetés a' külvárosok távolsága szerint 30, 50 pfgó kr. Budáról 1fl. 12 kr. pengőre határozott meg; ezenkívül egy óra-nyegyedn tul minden negyedi várakozásért 10 kr. p. A' pestváci vaspályán diszkoesiban 1 fl. 30 kr. 15-ös rendű közkoesin 54 kr.; 2od rendűn 45 kr.; 3ad rendűn 36 kr.; 4ed rendűn 24 kr. pengőben. A' vasut és környéke épségben tartását előző rendszabályok is kézen forognak. — A' nemzeti muzeum emlékesarnoka számára Kölesy Ferencz 's Kisfaludy Károly mellszobrai Ferenczy szobrászunk által elkészítették, 's ezzel jelesbeink pantheon-sarnoka megnyílik. — A' gabonár, miután az ég több vidékre kedvező esőt bocsátott, csökkenésre hajlik; az aratás sem roz reménnyel kecsgetet, miután nevezetesen hazánk keleti tájkjáról azon örvendetes hírt vettük hogy a' faluk magányutai teljes, tehát érdemű kalászok közt vonulnak át. Jó az Isten jót ad nekünk, miszerint fővárosiakul sem fogunk éhezni, hol bár kelete a' pénznek meg van, de magától senki sem adja szivesen, nem csak itt hanem falun sem. —

Portugália.

A' M. Chronicle Portóbul máj. 31-kéről levelet közöl, melyben többi közt ez foglaltatik: „Minden vidékről, névszerint Tráso Montesból fegyveres csoportok csatlakoznak a' forradalmi sereghez. Fialat és agg a' szeptemberi alkotványt kiáltozza. Porto ostromállapotban van 's Villa Novát, hol az angolok számos nevezetes gyárt bírnak, a' győztesek foglalák el.“

Hasonlag szól egy más, szintazon napról kelt lissaboni levél, melyet a' tényállás bővebb megismerése végett terjedelmesben közlünk: — A' forradalom — ugymond a' levélirő — vagyis inkább a' fejtelenség, most már Estremadura 's Alentejo legnagyobb részére is kiterjedt. Minden nagyobb helyen kormányjunta 's nemzetőség alakul, lőszereket osztogatnak, 's daczára a' miniszterség nyilatkozványának, egy láthatlan ellenségre készülnek, mert fegyveres ellenállást az új kabinet kinevezetése óta nem tapasztalnak. Vér hihetőleg nem fog ontatni; 's csupán azért fegyverkeznek, hogy a' kormánytól daczalal esikarják azt ki, mit kérséssel nem érhetnek el. A' forradalom közlényei naponként tisztábban fejezik ki a' nép vágyait, röppentyükül bocságtatják föl ezeket sajtó útján, meg nem gondolva, vajjon emberi hatalom az ugynevezett népvágyakat képes é teljesíteni? A' forradalmat első tízen négy napon, midőn az Minho-tartományban kitört, elnyomni lehetlen volt, 's miután nyomatékos közbejárulásra elegendő sereggel nem bírtak, legalább annak elmellőzésén kellett volna lenni, mi az országnak sérelempanaszra okot szolgáltatott. De ez alkalommal eszletlenül ajtóstul rohantak a' szobába, a' biztosí-

tékokat az egész országban felfüggesztették, ezt ostromállapotba helyezték, egyet a' Cabralok közül Portóba küldöttek akasztási 's agyonlövétési hatalommal, mi a' tüzet még inkább éleszté. Előbb a' kormány üzent háborút a' népek, most meg a' nép üzent azt a' kormánynak. Az egész nemzet fegyver alá szállt egy kis serget lefegyverzendő. Alkotványos cortest kívánnak, a' képviselők közvetlen választását, mindenütt nemzetőség-felállást, új adószedési törvényeket, a' hadsereg elbocsátását 'stb. Azt mondja a' Grito National, hogy ezen pontok helybenhagyatása a' nélkül, hogy a' nép a' szabadság következtét lássa, a' küzdést nem hagyja el, hanem csatavészé fog közeledni. A' Patriota pedig így szól: a' jelen miniszterség ugy van alkotva, hogy a' nép reményinek meg nem felel, 's azt kellene hinni, hogy még folyvást Cabral szelleme uralkodik. Vagy camarilla gátolja a' hazamentési rendszabályokat, vagy a' miniszterség nem fogja fel a' forradalom szellemét. A' forradalom nem azért támadt, hogy két embertől (Cabral testvérektől) szabadítson meg, hanem közjóllét végett, mely a' septembristák elmellőztetését nem kívánja. — Ha ezen lapokról tekintetünk a' megalakult 's még folyvást alakuló számtalan junta nyilatkozványira vetjük, ismét száz más követeléssel találkozzunk. Mi hozta az egész országot olly hirtelen forrongásba, míg előbb minden forradalomnál csak néző szerepet játszott, 's azt a' katonaságra bízta? Alkalmat 's okot minden bizonnal az egészségi 's az új adószedési törvény szolgáltatott, minek következtében a' népet az alhatóságok mondhatlanul nyomták. Így például a' lelkész nem temethetett előbb, míg halotti bizonyítványt nem hoztak orvos vagy sebész. Orvos és sebész fizetést követeltek a' bizonyítványért, 's a' lelkész szinte fizetést kívánt az eltemetési engedelmért, 's ezeknek számos szegény ember nem volt képes megfelelni. Minthogy e' miatt sok tetem több napig temetellen hevert 's rohadásnak indult, ez a' Minho tartományi nőket fellázasztotta, kik ellen katonákat rendeltek a' helyett hogy sérelmeiket kihallgatták 's orvosolták volna. Miután e' mellett vér folyt, a' férfiak pártját kezdék fogni nejeiknek. Ezen alkalmat használva lépett a' septembristák 's miguelisták egyesült pártja elő szizogatván a' tüzet, mely mindinkább tovább harapózott. A' nép most részint azt hiszi, hogy jövőre semmi adót nem fizet, sőt némmel lelkészektől még a' már lefizetett díjakat is visszaköveteli, ugy hogy ezek közül többen csak futással menthették meg a' tényleges föllépés elől éltöket. A' nép által kinevezett minden igazgatósági hatóságok megerősít a' kormány; a' nemzetőség felállítását ekkor még csak elhalasztották azon reményben, hogy a' nép végre kifárad 's nem követel; azonban a' nyilvános lapok figyelemzetik a' népet, ne tegye addig le a' fegyvert, míg minden kívánata nem teljesül, 's így az valóban mindaddig lázogni fog, míg a' mostani miniszterség megbuktával ama párt vezerei nem jutnak kormányra; — illy állapotnál fogva tehát még sok szerencsétlenség érheti a' szegény országot.

Lissaboni legújabb hírek szerint a' portugál miniszterség a' népkívánatnak engedni kényszerülvén, 1) közböcsánatot hirdetett minden polit. vétkes számára; 2) a' nemzetőség fölfegyvereztetését 's 3) a' státustanács felosztását határozta el. Ez alkalommal köiratot bocsátott a' belügyminiszter a' polgárcsászokhoz, melyben nekik a' nép lefegyverzést ajánlja, de ez nem fog sikerülni, míg a' nemzetőséget újra nem rendezik.

A' torres 's almadai forradalomba bonyolult egyedekek bocsánatot nyertek, 's jószágaik 's hivatalaik hirtökába vissza fognak helyezettetni. Bizonyosnak állítják, hogy Palmella herczeg Roma 's Romano házzal 600 contonyi kölcsöniránt szerződik, melynél a' bank 200 contoig lesz részes. —

Anglia.

Jun. 11-kén a' felsőházban Ripon gróf indítványt tön: hogy napirend szerint a' ház a' gabnabill föllött választványnyá alakuljon. Stanhope gróf ellenindítványt tön: hogy t. i. ez csak hat hónap mulva történjék, azaz a' bill vetessék el. Az ellen 's mellette felhozott okok a' régiéek voltak, csak az jegyzendő meg, hogy az utóbbi gróf még keserűbben nyilatkozott Peel 's a' miniszterség ellen mint maga Richmond herczeg. Peelt a' legmeggondolatlanabb miniszternek nevezé a' valaha létezettek közül. Radnor gróf védelmezé a' billt, ugyszinte Lytton 's Howden lordok. Ellene szóltak Wicklow gróf, Buckingham herczeg 's Colchester lord. Erre a' vitaközlés következő napra halasztatott, midőn is azt a' szabad kereskedési elvekhez nem rég áttért Exeter marquis vette föl, mindenekelőtt panaszt emelvén az ellen, hogy Stanhope gróf előbbi nap minden védőjét a' billnek „megvetendő 's szennyes indokok miatt“ vádoló. Delawarr gr., kinek nevét a' védősdiek zajosan kiáltozzák, nyilványítá, mikép ő meggyőződésével ellenkezőnek találja a' szönyegen fekvő billt gyamolítani 's e' miatt az udvari hivatalról, melyet a' mostani kormány alatt viselt, le is mondott; egyébiránt mitsem kételkedik, hogy Peel 's Wellington herczeg e' rend-

szabályt legtisztább indokokból hozták be. Erre még néhány tag nyilatkozván, Stanhope indítványát visszavonta 's elhatározatott, hogy a ház 15kén választvánnyá alakuljon. — Alsóházban az irlandi kényszerbill második olvasatása fölötti tanácskozás ismét elhalasztatott, miután Peel utóljára mellette nyilatkozott.

Az újdun született kir. hercegnő nem, mint előbb jelentve volt, Erzsébet, hanem Ilona Augusztia Victoria nevet fog kapni. Orleans herceg özvegye, Cambridge hercegnő 's mecklenburg-strelitzi nagy hercegnő lesznek a keresztanyák. Victoria királynő egyébiránt már jun. 19kére határozta a Whigt szigetrei kirándulást. Constantin nagy herceg jun. 12kén Portsmouthból Osborne houest 's a covesi kikötőt látogatta meg, hol is a főséges atya számára épített gyorshajót szemlélte meg. Este az admirállakban nagy vacsorán volt jelen. A Times portsmothi levelezője többiköt írja, mikép az ottani lakosoknak szerfölött terhére esett a Londonból oda küldött számos rendőr ügyelő, kiknek szigorú feladatuk volt mindent elkövetni, hogy a nagyherceg közelébe valamely lengyel ne férkezzen. — Ibrahim pasa jun. 12kén a szép művészeti társulatjuttalomosztásán volt jelen. Codrington agg admiral, ki Navarinnál atya hajóhadát megsemmisíté, vezeté az elnökséget 's azon udvariattlan 's egyszerű vendégkíméletlen hibát követé el, hogy a pasát Navarinra emlékezteté, kijelentvén ugyanis meggyőződését, miszerint a pasa bizonytal feledé előbbi ellenséges viszonyát iránta, midőn csak kötelességét kelle teljesítenie. A pasa méltóságos hűségével de még is jellemző hangon felelt: a mult eltűnt előtte, de jobb ilyes emlékeztetéseket örökre eltemetni 's nem ismét feljuttani; mert aegyptusi közmondás: „nem szép valakit szerencsétlenségére emlékeztetni.“ — Délután csak O'Connell fogadá Ibrahim aztán néhány minisztert látogatni ment.

Olaszország.

Harmadik nap a pápa elhunytá után kezdődik a bibornoki tíz gyülekezet, mikben ezek mindazon előkészülettel foglalnak, mellyek a rendfentartást 's a conclave szer-tartását illetik. Első gyülekezetben az ide vonatkozó pápai bullák, u. m. X. Gergely, II. Gyula, IV. Pius, XV. Gergely, VIII. Orbán és XII. Kelemené olvastatnak föl 's valamennyi bibornok esküt tesz azok megtartására. Aztán összes-teszi a kamarás az elhunyt pápa peceit és gyűrűt, 's átadja a folyamodási 's bullapénztárat; erre két főpap választatik, kiknek egyike a megholt pápaérti gyászbeszédet a kilencznapos gyásznapok utolsóján, másik pedig a pápaválasztási beszédet elkészíteni 's tartani köteles. Végre még két bibornok az elkészítendő conclave fölötti főfelügye-lésre rendeltetik. Második gyülekezetben a két utóbb nevezett bibornok jelentést tesz hozott rendszabályai iránt, ugy-szinte az összes státushivatalnokok, kik e részben a bibornok gyülekezetnek engedelmességet esküsznek, állomásaikban megerősítetnek. Harmadikban a gyóntató atya, negyedikben két orvos 's egy seborvos, ötödikben gyógy-

szerárus és két borbély, ugyanannyi segéddel választatik. Hatodikban a bibornokok a conclavében általok elfogla-landó termek fölött sorsot huznak 's egyszerűs mind hat szer-tartó mestert 's 35 felvigyázó választatik, ez utóbbiak a conclave ideje alatt a bibornokok szolgálatára rendeltetvők. Hetedikben minden bibornok a törvény által meghatáro-zott két inasoz még egy harmadikat választ. Nyolczadikban két arra kinevezett bibornok a conclavéba zárandó 's ott használandó személyek neveit, állapotát, korát és hazáját jegyzőkönyvbe iktatja. Az idegenek conclavistáknak nevez-tetnek. Kilenczadikban három bibornokot választanak, kik a conclave alatt, az elzárás 's anyagi ügyek vezetése fölött vigyázzanak. Tizedik 's utolsó gyülekezetben a bibornokok társulatán kívül az idegen udvarok követei 's miniszterei, 's egyházi státusbeli egyes városok küldöttségei gyülekeznek össze. Minden követ rövid beszédet tart, mellyben a bibornokokat érdemes egyházfönök-választásra figyelmezte-ti. Miután erre a legkorosabb bibornok a karkapornában a szentlélekmisét 's pápaválasztás fölötti beszédet elmon-dotta, az összes bibornokság páronkint a keresztívó szer-tartó előlépése 's valamennyi római főpap kísérete mellett a conclavéba vonul. A schweizi és nemes testőrség is kísé-ria menetel, 's a szinte követő pápai énekesek a „Veni creator spiritus“ himnuszot zengik.

A conclave, mellynek helye a bibornokok meghatá-rozásától függ ugyan, de régi szokás szerint mégis legin-kább a vatikánban szokott lenni, deszka-termekből áll, mellyek széle 18, hossza 12 láb. Egyik cellától a másikhoz egy lábnyi köz hagyatják. Az összes cellákat tehát a conclave egész kerületét kivülről csak egy bejárással ellátott fal környezi. Ezen bejárás kapun egy kis ablak van, mel-lyen át az idegen követei, ha a körülmények úgy kívánják, ki szoktak hallgattatni. Minden egyéb nyílás a cellákon szor-osan elfalaztatik, 's a körfalon is csak négy hagyatják, ha-sonlag a szigorun elzárt kolostorokéihoz. Ezeket át nyuj-tatik be a bibornokoknak étel, 's minden egyéb mi ezek és velök együtt elzárt szolgálk számára szükséges. Első nyi-lás előtt a conservatori di Roma 's Prelati di Segnatura ál-lanak őrt, második előtt a státustanácsi ügyészek és a házi-udvarmester-atya, harmadik előtt a praelati clerici, végre negyedik előtt egy, patriarchák, érsekek 's püspökökből álló társulat. Ezenfelül kivülről a conclavét a főudvarmester (ki egyszerűs mind Roma kormányzója szokott lenni) 's az örö-kös marsal, csupán e célra épített házikókban lakva őrz-ik. Ez utóbbi a körülmények szerint a conclave ajtaját fel-nyitathatja vagy bezárthatja. Ehez járul még legközebb környezetiül hat nyolcz különféle őrtésület, mellyek a köz-biztonságról gondoskodnak. E végre a tanács a polgár-katonaságot valamennyi tízen négy város-negyedbe feloszt-ja. Mig a conclave tart, a bibornokkamarás a melléje ren-delt három tanácsossal végzi a törvénykezést, a szerzetes ügy világi papság naponta egymást felváltó egyházzáradala-tokban (processiókban) a conclave közelébe megy, ott a

„Veni creator“ éneki 's egy külön arra épített kápolnában szentlélekmisét hallgat; valamennyi templomban bizonyos napokon kitétetik a szentség, mellyhez aztán imádás végetti járulás történik 's a lakosok éjjel ablakaikat kivilágítják.

Junius 9kei tudósítások szerint Rómában az elhunyt pápaérti kilencz napos gyásznapok, melly 5én vette kez-detét, naponkint folytatattik, 's bibornoki közgyűlések tar-tatnak. — Harmadik közgyűlésen ó cs. kir. (ausztriai) fősé-ge rendkívüli követe gróf Lützwow Rudolf, negyedikben a máltai rend nagymesterének képviselője, Bailli Collore-do ó nmltsága, ötödiken németalföldi király ó felségei rendkívüli követe 's felhatalmazott minisztere gróf Lieder-kerke Auguszt, aztán sardiniai király ó felsége rendk. kö-vete 's felhatalm. minisztere Spaur gróf vezettetett be, a bibornok gyülekezetnek fons. uralkodók nevében XVI. Ger-gely pápa elhunytá fölötti mély bánatát kijelenteni. — Mar-chi bibornok, a szent gyülekezet aldekánja a részvétnyil-atkozásokat a legkötelezőbb módon viszonzá. — Clavelli Paracciani, Montefiascon és corneroi püspök, Piccolomini 's Ciachi bibornokok Rómába érkeztek a választásban résztvevők.

Széchenyi Imre gr. cs. kir. ausztriai követség mel-letes Rómában jun. 22én hivatalos tudósítást hozott Bécs-be, miszerint a bibornokok, száma nézve ötvenen, miután jun. 14kén este conclavéba költöztek, két nap mulva, 16-kán este, Mastai-Ferretti János ó eminentiája (született Sinigagliában maj. 13kán 1792) érsek 's inolai püspököt választották meg pápának, ki is IX Pius nevet vón fel.

Elegyér.

Brüssel: A belga országgyűlés feloszlása 's miniszterváltás a kamr. balold. férfiak mint p. alelnök Liedts 'stb. kívánata szerint, nem sokára be fog következni. — Lipsze: A király husvéti vásár végeztével ide jövend u-nokáját Albert hget az egyetembe adandó. E' hirtiten, mi-után az augusztusi történet óta a király kegyét elvesztettek hitték, nagy örömet okoz. — Páris: A király Peel Robert angol miniszter-elnöknek egy sajátkezűleg készült kézirat-ot küldött, mellyben az ez által a londoni lordmajor lako-máján ó felsége egészségeért ivott két áldomást lekötelező szavakban köszöni meg. — Lisabon: A Minho-tartomá-nyú lázadást is teljesen elnyomták 's így Spanyolország és Portugáliában a csend legalább ideiglen helyre állitta-tott. — Liverpoolban jelenleg 400 ezer hordó amerikai liszt hever zár alatt. — Rig a: Az itteni kereskedőség nagy re-letgésben van, mert a helybeli kikötő megtelt poronddal, mi miatt több mint száz dúsan terhelt hajó hátráltatik a vá-roshoz közelítéstől 's nagyobb része gyászlobogót tüzvéni ki visszafordult; mi által a helybeli kereskedés nagy csapást szenved. A czár egy millió ezüst rubelt rendelt e nagy baj elhárítása végett szükséges szerek megszerzésére. — Gal-lignani Messengere „késztelenség kulfő“ után tudósítja ol-vasóit, hogy Victória királynő párisi látogatása ez évben semmi esetre sem történik meg.

51ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

A' gőzösek járása junius hónapban.

a) A' Dunán:

Pestről Bécsbe naponként reggeli 7 óraker.

Pestről Drenkováig minden vasárnap, és minden szerdán. — A' vasárnaponként Drenkova felé induló gőzösek Konstantinápolyt is érintik, következő napokon, u. m. junius 7- és 28dikán az oláh-, junius 14- és 28kán pedig a' török részen.

Pestről Zimonyba Eszéknél kikötéssel, úgy le- mint fölfelé, minden kedden.

Pestről Zimonyba Tittelnél kikötéssel le- és fölfelé minden pénteken.

A' lefelé járó gőzösek indulási ideje: reggeli 4 óra.

b) A' Száván és Tiszán a' dunai gőzösekkel egyesülésben:

Sziszekről Zimonyon által Szegedre: minden szerdán reggeli 4 óraker.

Szegedről Zimonyon által Sziszekre: minden szerdán reggeli 4 óraker.

Zimonybul Szegedre: minden szombaton délben, összeköttetésben a' péntekenként

Pestről induló és szombaton Tittelbe érkező gőzössel.

Zimonybul Sziszekre: minden pénteken reggeli 4 óraker összeköttetésben a' minden

csütörtökön Pest és Drenkováru érkező gőzössel.

Pest, junius hónapban 1846.

Gőzhajózási hivatal. 7-8

† Ó császári 's apost. kir. felsége legkegyelmesebben méltóztatott szab. kir. Sopron városának évente július 10kétől azon hó végeig tartandó gypjuvásárra kegyes kir. szabadalmat kiadni. Ámbar a' helybeli 's egyéb viszonyok a' vásár már ez évbeni megtartását nem engedik, hanem csak jövő 1847k évben, a' mikor azonban a' most épülő soprony-német-ujhelyi vaspálya nyitva és Sopronynak Bécsőtől távolsága egypár órára lezárllitva, úgy-szinte a' már most is meglehető számmal levő raktárak felállítására 's a' berakandó gypjura adandó előlegezésck lehetőségése iránta 's kedvet tartó vállalko-zók részéről a' kívántató előkészületek és intézkedések megtéve lesznek, vehetik kez-detüket a' vásárok: mégis említett Soprony városa tanácsa és községe a' kérdéses gyp-juvásár iránti tudomásnak minél korábbi 's távolabbi terjesztése tekintetéből felhiva ér-zik magokat jelen ideiglenes hirdetést már most is közönségesíteni, oly hozzáadással, hogy körülményesebb értesítés annak idejében ugyan ez úton bekövetkezend. Soprony szab. kir. város tanácsának 1846ki majus 1én tartott üléséből.

† **Figyelmeztetés.** A' „kisdodovási ne felejtés“ első kiadása tel-jesen elfogyván, a' második — természetesen bővített szinte magyar és német nyelven szerkesztett — kiadás most kerül sajtó alá; miről a' t. közönséget, különösen pedig a' kisdodovási ügy felkes pártolót, terjesztőt, 's az intézetek előjárót értesíteni annál ke-vésbbé mulaszthatom el, mivel 500 példány már is megrendelve levén, észszerűnek lá-tom az illetőket figyelmeztetni: hogy netáni tetemes megrendeléseiket minél előbb ná-lam megtenni sziveskedjenek. Ezen második kiadás az elsőnél ugyan valamivel drágább, de egyegy példányának ára egy pengő garasnál nagyobb nem leand. Ney Ferencz, a' kisdodovát képező intézet igazgatója.

† **Felszólítás és kérelem az 1847k évre megjelenendő i-parezimtár ügyében.** A' budapesti ügyvéd és orvos urak, valamint a' bejegyzett kereskedők, gyárnokok és iparüzők ezennel megkéretnek, miszerint az ügyvéd urak a' királyi táblánál, megye- és városbíráknál, ugy-szinte az e. b. váltóörvényseknél, valamint az orvos urak részére az egyetemnél kifüggesztett ívekre lakásaikat f. e. július végeig pontosan feljegyezni, — a' bejegyzettek pedig kereskedési telepök illetőleg iródajok vagy boltjaik feljegyzését a' pesti e. b. kir. váltóörvénysekk iktatói hivatalába július 10-ig, a' fen említett iparezimtárbai beiktatás végett beküldeni sziveskedjenek.

Az alsó szabolei vagyis dobi tiszaszabályozási-társulat. Minthogy nm. gróf Széchenyi István ur ó excja az egész Tiszavölgyi szabályozás tárgyában f. é. augusztushó 3kán sz. kir. Debreczen városában közgyűlést tartatá, — az elintézendő tárgyak feletti előleges tanácskozás és adandó utasítás végett szinte sz. kir. Debreczen városában augusztus hó 2kán délelőtti 9 óraker a' városházá-nál közgyűlést fog tartani, mellyre a' társulatnak minden t. ez. tagjai ezennel il-lendően meghivatnak. — Pesten, 1846. junius 16án. Gróf Andrássy Gyula társulati elnök által. 2-3

Tanszéki pályázat. Ó császári 's apostoli királyi Felsége kegyelmes ha-tározatánál fogva a' zágrábi királyi akademiánál megürrült természettani tanszék betöl-tése végett, mind a' magyar királyi tudományegyetem, mind Zágrábban az ottani tanuló-nyú főigazgatóság előtt, tartandó újabb csüdületi pályázat határnapja folyó évi augusztus 3ik napjára van kitűzve. Pesten junius hava 16án 1846. Dörf y József egyetemi he-lyettes jegyző s. k. 2-3

Dunavizálás junius 22én: 8' 3" 0" az 0 fölött.